

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

همه کلبه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس انتصابات - آکهای رسمی و قانونی

ضمیمه شماره ۱۷۶۵

شنبه ۱۶ اسفندماه ۱۳۲۹

سال هفتم

شماره مسلسل ۱۲۳

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۲۳

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه دهم اسفند ماه ۱۳۲۹
فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور - آقایان: گودرزی - اسلامی مکی - حائری زاده
- ۳ - تقدیم و مذاکره در فوریت لایحه اجازه انتشار اسکناس
- ۴ - ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس یکساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای رضاحکمت تشکیل گردید

(۱- تصویب صورت مجلس)

رئیس - اسامی غائبین قرائت می شود
(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: محمود محمودی ، دکتر نبوی، دکتر مصباح زاده ، اورنگ، نصرتیان ، نولیت، فرامرزی، دکتر سید امامی، ناصر ذوالفقاری ، دکتر مصدق، جمال امامی، طباطبائی

غائبین بی اجازه - آقایان: افشار صادقی، محمد ذوالفقاری ، شهاب خسروانی ، صد سودآور ، علی محمد دهقان .

رئیس - آقای اسلامی در صورت جلسه نظری دارید؟ بفرمائید .

اسلامی - در این صورت جلسه ای که بنده امروز میخواندم نوشته بود که بر اثر پیشنهادیکه آقای حاج حاذقی دادند بنده عرض کردم که آن خلعت را بایشان بدهند چون بنده مطلب را بطور آهسته بیان کردم و نظرم بتوهمین بوده است برای اینکه جناب حاج حاذقی در این چند دوره که بنمایندگی انتصاب کردند مورد احترام همه آقایان هستند (صحیح است)

بخصوص که بنده هم بایشان یک احترام تام و تمامی میکنم این را میخواستم عرض کنم .

رئیس - آقای معدل

معدل - در جلسه گذشته یکی از آقایان اینجا وقتی از موضوع حقوق آقایان سناتورها صحبت بود بعنوان مثال نام چند نفر از آقایان سناتور ها را بردند که یکی دوتنفر از آنها سناتورهای فارس هستند بنده حالا کار ندارم که مناسب بود اصلا ذکر اسمی بشود یا نشود (صدری - مناسب نبود) ولی با اطلاعی که ما داریم از وضعیت آنها بنده برای دفع هرگونه سوء تفاهمی و برای اینکه این اثر در صورت مجلس باقی نماند برض آقایان میرسانم که آقایان سناتورهای فارس هیچکدام حقوق سناتوری نمی گیرند و بخصوص اسم آقای نازی را بردند خانواده نازی بقدری خیرات و میراث دارد و بقدری شهر خودش کمک کرده است که مردم فارس از شکر گذاری آنها عاجز هستند (صحیح است) بیمارستان ، مدرسه و اخیراً هم آب مشروب شهر شیراز از باقیات صالحات آنهاست ما بایستی سعی میکنیم که مردم خیر و نیکبخت را تشویق

کنیم (صحیح است) و بهترین وسیله هم اینست که در اینگونه مواقع اگر ذکر خیری از آنها نمیکنیم افلا بصورت مثال در اینگونه موارد از آنها ذکر بندی نشود (صحیح است) لهذا از جناب آقای رئیس تقاضا میکنم که دستور بفرمایند که این موضوعی را که بنده عرض میکنم در صورت مجلس قید شود که ما را مردم حق ناشناس معرفی نکنند .

رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم بنده در صورت مجلس امروز مراجعه که کردم در خارج هم دیروز و پریروز عصر صحبت میکردند بعضی ها تصور کردند در بیانات من نظر خاصی نسبت بشخص بخصوصی بوده است خواستم این موضوع را توضیح بدهم و سابقاً هم از مقام ریاست تقاضا کردم اگر طوری میشد که نطق نمایندگان عصر هر روز عیناً در دسترس عموم گذاشته میشد این سوء تفاهدات ایجاد نمیشد فرض من از ما مورین جنگل واحداث جنگل و قطع اشجار جنگل بشخص خاصی نبود که یک شخص خاصی مدیر کلی یا وزیر کشاورزی باشد نظر من آنست که عموماً باید سعی کنیم تماس ما مورین کوچک را از سررها یا و بیچارگان برداریم تا بتوانند مردم رفاه و آسایش پیدا کنند و از یک طرف دیگر نظرم آنست که موضوع از بین رفتن جنگل یک موضوع حیاتی است باید دولت با همین بودجه موجود با همین ما مورین در این اراضی که بطول هفتصد کیلو متر و عرض ۱۱ کیلو متر است احداث جنگل کند که از رطوبت آنها بقیه جنگل ها محفوظ باشد فرض خاصی نداختم و عادت نداختم و ندانم از ادب خارج بشوم و تاجیزی از نظر قضائی مستحکم نباشد ممکن نیست بکسی نظر سوء داشته باشم از اینجهت خواستم امر بفرمائید هرايضم را اصلاح کنند و بازم آقای شعاعی را متذکر میکنم و استدعا میکنم دولت را متوجه سازند که بزرگترین خدمت باین مملکت احداث جنگل است در اراضی آب افقاده و خیال میکنم موضوع جنگل صدمتیه از موضوع نفت مهمتر است این فکر را بکنید بودجه هم لازم ندارد آب زیاد هم لازم ندارد با همین آب های معمولی کنار دریا رطوبت دریا درختهای جنگلی بکارید ، راحت کنید کار را

رئیس - آقای مغیر فرهمند

مغیر فرهمند - عرض کنم راجع بصورت مجلس بنده مرضی ندارم فقط چیزی بود که در جلسه

گذشته يك تقاضای از طرف ۱۵ نفر بلکه بیشتر از نمایندگان تقدیم شد (صحب است) که لایحه راجع باصلاح ماده ۲۰ قانون مالیات بر درآمد مربوط باطفاهای بازرگانی شهرستانها که بمجلس دادند مطرح شود چون در اثر آن قانون تمام اطفاهای بازرگانی شهرستانها فعلا تعطیل است یعنی دیگر پول بانها نمیرسد و هر روز مراجعه میکنند چندین تلگراف هم اینجاست که تقدیم مقام ریاست میکنند و این را تقاضا کردیم که بعد از لایحه مستوریها جزء دستور باشد خواستیم تنی کنیم که این را قرائت بفرمائید و جزء دستور باشد که این گرفتاری ششماه است اطفاهای بازرگانی را تعطیل و کارشان را معلق کرده است ضمناً دو مراسله هم هست راجع به لایحه مسکرات است آنرا هم تقدیم میکنم

رئیس - آقای نورالدین امامی

نورالدین امامی - بنده عرضی ندارم فقط در صورت جلسه آقای افشار صادقی را غایب نوشته اند

رئیس - اصلاح شده نسبت بصورت جلسه نظر دیگری نیست؟ (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد

(۲- بیانات قبل از دستور - آقایان: گودرزی - اسلامی - مکی - حائری زاده)

رئیس - آقای گودرزی

گودرزی - عرضی که بنده می خواهم عرض کنم و خیلی سنی دارم بسیار موجز و مختصر باشد مربوط بموضوع است اولاً بطوریکه بوسیله تلفون از رینه مرکز لاریجان اطلاع میدهند.

شب همین دوشنبه زلزله سخت و وحشتناکی در لاریجان آمده که در بعضی قراصانند ایرانه ساختمانهای مردم را با خاک یکسان کرده و صاحبان بیچاره آنها را در این سرمای سخت کوهستان بی چاره و بی سرو سامان ساخته است و در سایر قراصانند اسک و رینه از جهل تا شصت درصد خانه ها خراب شده و باقی ساختمان ها شکاف برداشته است.

چون وقوع زلزله در اوایل شب بوده که مردم بیدار و هوشیار بودند بعدالله و الهه تلفات جانی وارد نشدند و کسی تلف نکرده است ولی چون تقاطع نامرید در دامنه قله مرتفعه کوه دماوند و البرز واقع و از برف مستور است اگر زودتر ببرد این بیچارگان نرسند یقیناً تعداد زیادی از آنان در این سرمای سخت و برف و بوران تلف خواهند شد چون ساکنین قراصل زلزله زده اغلب کشاورزان غوره

مالک که دارائی آنها مختصر خانه روستائی و چندین زمین زراعتی گندم زار است و عموماً بی بضاعت و استطاعت ساختن خانه ها و تعمیر آنها را ندارند - از اولیاء محترم دولت و شیر و خویشید سرخ ایران انتظار داریم که در این سرمای سخت کوهستان زودتر بنود این بیچارگان برسند نادرید بیدمان آن فلك زدگن را اندکی در مان فرمایند بدبختانه در این فصلی که برف راه هارا مستور کرده است از طریق تهران که تا محل زلزله زده با وجود راه اتومبیل رو

دوساعت فاصله است رفتن بعمل مقدر نیست ناچار باید از راه آمل که تنها وسیله رفتن بعمل است وقاطر است با طی چه روز راه بعمل وقوع زلزله رفت در این صورت خیلی بوقع است که در این باب توجه خاص و اقدام عاجلی بعمل آید تا مردمی که از خطر زلزله جان سلامت بردند در اثر شدت سرما و بی خانمانی و بی سر و سامانی بکلی از دست نروند و تلف نشوند تا اینجا نکه خاطر محترم آقایان نمایندگان محترم مسبوق است برای رسیدگی بدهاوی اشخاص نسبت با ملائیکه از طرف اعلیحضرت فقید با اعلیحضرت هدایون شاهنشاهی منتقل و بموجب فرمان شاهنشاه مورخ ۳۰ شهریور ۱۳۲۰ ببولت انتقال یافته قانونی مشتمل بر ۲۸ ماده در دوازدهم خرداد ۱۳۲۱ از مجلس شورای ملی گذشت که در شق الف ماده ۱۴ آن مقرر شده است که املاک غصبی بصاحبان آن مسترد گردد و شق ب ماده مرقوم مقرر داشته است « در صورتیکه بهای پرداخته شده بفروشنده ملك خریداری شده بیش از ده هزار ریال نباشد و عدم تمکن صاحب ملك معزز باشد ملك بدون مطالبه بهای پرداختی بفروشنده رد میشود » و در ماده ۲۷ همین قانون برای خرده مالکینی که بمنظور کشاورزی در اینگونه املاک مداخله نمایند نیز تسهیلاتی مقرر شده است (شوشتری - اما جناب آقای گودرزی آقای ابوالفتح برخلاف این حکم داده) میخواهم جبران کنیم و چون موضوع اینگونه دعاوی چنانکه در این قانون هم ذکر شده است املاکی بوده است که بعنوان غصب یا معاملات مبتنی بر عین از بد صاحبان آن انتزاع گردیده است در همان اوان بخشنامه ای بعنوان متصدیان امور املاک و اگذاری صادر گردیده که از متصرفین املاک غصبی و خرده مالکینی که بابت بهای املاک مورد معامله خود بیش از ده هزار ریال دریافت نکرده اند مطالبه بهره مالکانه اینگونه املاک نشود

مجموع این جهات و بی اطلاعی مردم از قانون و قصد افعال مأمورین املاک بمنظور جلوگیری مردم از تقدیم دادخواست و استرداد املاک که نتیجه موجب بیکاری این مأمورین میشده است سبب شد که مأمورین املاک و اگذاری باین خورده مالکین و کشاورزان دارای مختصر آب ملك بی اطلاع از قانون اعلام و تفهیم نمایند که املاک غصبی و املاکیکه در بهای آن بیش از ده هزار ریال پرداخت نکرده بدون تقدیم دادخواست و طی تشریفات دادرسی و صدور حکم قطعی ملك متصرفین آنها شناخته شده و از بد آنها خارج نخواهد شد

چون این مالکین جزء و کشاورزان خرده مالک از رهایی املاک و اگذاری بوده و هنوز تحت اداره و سرپرستی مأمورین املاک بودند وغالباً بیش از هشت ۹ جریب زمین و در همین حدود خانه سرا و باغات نداشتند و بقیه آنها مختصر هلاقه آنها قابلیت این را نداشته است که با تقدیم دادخواست و تمقیب دعوی در مرحله نخستین تجدید نظر در مرکز شهرستان و استان سالها در زیر وسرگردان شوند و از طرفی ملاحظه میکردند که تاب تحمل هزینه دادرسی را که از حیث تشریفات

قانونی چندان فرقی بین دعاوی متهم و غیر متهم نبوده نداشتند و تبلیغات فریبنده مأمورین بااستناد بقانون نیز عکار خود را کرد و نتیجه این بیچارگان در شش ماه مهلت قانون میادرت به تقدیم دادخواست نکردند

با انتضای مهلت مرقوم همان مأمورینی که با هزاران بیان شیرین لعن خوش و گفتار فریبنده این کشاورزان خرده مالک بیچاره را تشویق بعدم تقدیم دادخواست میکردند همچون گرک گرسنه و مانند اجل معلق بر سر این بیچارگان ریخته علاوه بر ضبط بهره مالکانه موجود بسختی مطالبه جواید سنواتی را هم می نمودند

تازه این خرده مالکین بیچاره و بی پناه معنی آنچه نصایح پدرا نه و مواهید دلفریب را که با کمال صحت و دلسوزی بیان شده فهمیدند و متوجه شدند که آن همه خوش رقصیها بمنظور افعال آنها صورت پذیرفته و جز زبان چیزی عاید آنها ناساخته ناچار با کمال وحشت و دست پاچگی دست معجز بطرف دولت دراز و اولیاء امور را متوجه وضعیت بریشان و موقعیت وخیم خود ساختند و دولت هم از توجه برایشان آن بیچارگان متوجه حقیقت امر و اوضاع اسف آنها شده تنها راه چاره و وسیله جبران زبان آنان را تمدید مهلت قبول دعاوی آنها نسبت با املاک و اگذاری تشخیص و برای تأمین این منظور در ۴ ر ۱۳۲۳ لایحه بعنوان اصلاح قانون دعاوی اشخاص نسبت با املاک و اگذاری مصوب ۱۲ خرداد ۱۳۲۱ تقدیم مجلس شورای ایلی کرد و با راجع امر یکسویون داد گستری اعضاء محترم کمیسیون در طول چندماه با طی جلسات عیدیه شور و مدافعه اطراف موضوع در ۲۲ ر ۱۳۲۳ گزارش شماره ۳۵ را تنظیم و بمجلس شورای ایلی تقدیم داشتند که لژ آنتاریخ تا کنون بحال وقفه باقی است و در دستور گزارده نشده است

اکنونکه صحبت از فروش این املاک بیان آمده چون اولی در حق این بوده است که این املاک بصاحبان واقعی آنها طبق قانون راجع بدهاوی اشخاص بر املاک و اگذاری بلاعوض بر گردد (شوشتری - صحیح است) و مزاد آن بسایر کشاورزان بمنظور ایجاد کشاورزان خرده مالک فروخته شود

علیهذا جمعی از نمایندگان دلسوز و خیر خواه مجلس شورای ایلی بمنظور احقاق حقوق این کشاورزان خرده مالک پیشنهادی مبتنی بر اینکه گزارش کمیسیون داد گستری که در این باب تنظیم و تقدیم گردیده در دستور گزارده شود تهیه فرموده اند که هیئت پیوست لایحه دولت و گزارش کمیسیون تقدیم رئیس محترم مجلس شورای ایلی میشود

(شوشتری - بدهید مامم امضاء کنیم شاه میبشد شیخ علیخان نیبشده)
عرض دیگر بنده راجع بچنگلهای مازندران است که در نتیجه عدم توجه مأمورین مربوطه در حال انهدام است (شوشتری - مراد من در این قسمت مأمورین جزء بود) و به چوچه در صد جبران زبان حاصله از قطع اشجار نیستند و بعمل چنگل کاری اقدام نمیکند بنابراین از اولیای محترم دولت میخواهم توجه مخصوصی

در این خصوص بفرمائید که از این نقله کاری و خرابی چنگل جلوگیری بعمل آید عرض آخر بنده مربوط باوضع صعی و بهداشتی مازندران است که اقتضا دارد بیش از این مورد توجه قرار گیرد تا کنون آطوریکه جاداشت و مقتضی بود نسبت با آن توجه نشده است بنابراین از اولیای محترم دولت تقاضا دارم در این باب اقدام مفید و موثری فرمایند

رئیس - آقای اسلامی

اسلامی - بنده استدعا میکنم آقایان نسبت با این مختصر عرض بنده کمال توجه را بکنند برای اینکه این موضوعی که بنده میخواهم عرض کنم بسیار از نظر مملکت و سیاست خارجی حائز اهمیت است در شماره اول اسفند ۱۳۲۹ روزنامه کیهان نقل از یکی از مقالات روزنامه های خارجی يك مطلبی راجع با ایران نوشته شده که البته آنچه که خارجیها می نویسند بنده میدانم که هیچوقت مورد استناد قرار نخواهد گرفت ولی چون يك مطلب بسیار مهمی است بنده خواهش میکنم آقایان توجه کنند بنده فقط يك قسمت از تیرش را میخواهم و يك سطر هم از مطلب بدم توضیح عرض میکنم بیست و هفت کشور در اقدامات سازمان ملل متحد نسبت بکره شرکت دارند سازمان ملل متحد اطلاع داده است که ایران و ۱۱ کشور دیگر حاضر شده اند از لحاظ کالا و مواد نظامی به نیروهای ملل متحد کمک کنند این تیر مقاله است بعد شرح میدهد از سازمان ملل صحبت میکند که بعضی از دول کمک نظامی کردند بعضی از دول کشتی فرستادند بعضی از دول هواپیما فرستادند و يك قسمت هم این است که شوراهائیکه حاضر شده اند از لحاظ کالا و مواد نظامی بنیروهای ملل متحد کمک کنند عبارتند از ایران ایتالیا و فلان و فلان بنده در چند جلسه قبل اینجا عرض کردم که در اسلامبول کراسنی تشکیل شده است از سفرای کبار امریکا و بر آنجا راجع بر نوشت ما و اینکه باید در ایران بانکهای نظامی درست بشود اظهار عقیده کرده اند عرض شود از این خبری که در روزنامه کیهان نوشته شده و شاید آقایان نسبت با این مسئله مهم توجه نکنند چنانچه الان همه مشغول صحبت خصوصی هستند و اصلاً بیچ توجهی در فکر مملکت نیستند خواستم عرض کنم که ما فرستیم اگر آقایان موافق هستند تأیید کنند عراض بنده را (صحیح است) ما به چوچه با هیچ دولت سر جنگ و مفاصحت نداریم (صحیح است) ما وقتی از خود دفاع میکنیم که جنگ بیاید بسرحدات ما و الا ما هیچ وجه بهیچ دولتی خیال حمله نداریم و به چوچه هم کمک نخواهیم کرد بنده خودم کسی هستم که اگر چنین تصمیمی هم گرفته شود جلوسر بازا میایستم و بیگدارم بکنفرس بازا مرز ایران خارج بشود بنده از آقایان اعضاء دولت هم که اینجا تشریف دارند سؤال میکنم که آیا این عملی که اینجا نوشته شده صحت دارد یا نه چون دولت آقای رزم آرا در چندماه قبل تکذیب کرده بودند آیا این خبر که اینجا نوشته اند صحت دارد یا دولت بهمان عقیده سابق خودش که بصلحت مملکت است باقی است در ترکیه با اینکه اینهمه کمکهای مالی و اقتصادی و نظامی با نداشته در یکی از روزنامه ها

بنده خواندم که امریکا اظهار کرده بود که با این کمک هائی که ما کردیم بترکیه البته وقتی که ما میخواهیم با کمونیستها بچنگیم ترکیه هم دوش بدوش ما با کمونیستها می چنگد وزیر خارجه ترکیه بلند شده بود و گفته بودند آقایان این کمک هائی که شما میکنید خیلی ممنونیم ولی ما نخواهیم چنگید مگر اینکه جنگ بیاید بسرحدات ما و حال اینکه دولتی است که اینهمه کمک گرفته و حتی هفته قبل ۳۰۰ میلیون دلار کمک دیگر باو شده او که آنهمه کمکها را دریافت میکند اینطور اظهار عقیده میکند و این جواب را بر امریکا میدهد ولی ما نمیدانیم در چه فکری هستیم بنده از آقایان اعضاء محترم دولت که اینجا هستند سؤال می کنم که اگر اطلاعی دارند در این خصوص بفرمائید که آیا این چیزی که در روزنامه کیهان نوشته شده نقل از روزنامه های خارجی حقیقت دارد یا دولت بهمان عقیده خودش باقی است (صحیح است - احسن)

رئیس - آقای مکی

مکی - آقایان توجه دارند که در چند روز قبل يك دسته از کارمندان راه آهن اعتصاب کرده بودند و در مجلس شورای ملی متحین بودند جناب آقای مخبر فرمند جناب آقای دکتر طبا جناب آقای عدل الملک دادگر جناب آقای حائری زاده و بنده با حضور آقای وزیر راه رفتم آنها را در یکی از اطاق های مجلس ملاقات کردم وزیر راه قول داد که آنها بروند سر کارشان من تقاضا میباشم را انجام می دهم و ۲۴ ساعت بعد از مشغول شدن تقاضایشان را انجام خواهم داد خود بنده هم مستقیماً با مدیر کل راه آهن صحبت کردم او هم همین قول را داد روز شنبه آنها رفتند سر کار و امروز که پنجشنبه است هیچیک از تقاضا های آنها را تا کنون انجام نداده اند من نمی دانم يك وزیر يك مدیر کل با حضور رئیس مجلس قول بدهد با حضور آقای مخبر فرمند آقای دکتر طبا آقای حائری زاده آقای عدل الملک قول بدهد و بعد عمل نکند و دیگر چگونگی می تواند ملت ایران با این وزیر و مدیر کل اعتماد داشته باشد که اینها زیر قول خودشان نزنند آنها هم با حضور چند نفر و کیل و ستانور موضوع دیگری که می خواستم عرض کنم چند نفر از مسولین فلك زده آسایشگاه شاه آباد امروز جلو در مجلس مجتمع شده بودند که ما را بجرم اینکه آدم ملی همدن سنت تقرا بسینه زده ایم از آسایشگاه شاه آباد اخراج کرده اند اینطور با احساسات مردم با افکار مردم بازی کردن عواقب خوبی برای مملکت ندارد افکار را اینطور آزوده نکنید اگر کسی اقتضار بوطن پرستی بکند و بخواهد فلاحه زنجیر بیگانه را یاره کند باید يك مسلول را اینطور با او رفتار کرد (صفائی - شاید خبر دروغ باشد آقای مکی در کتر دانشور آدم صحیح و بی فرضی است خیال نمی کنم این خبر صحیح باشد) الحده الله آدم نا صحیح روی کار نیست که وضع ما بعدالله روز بروز اینطور دارد ترقی می کند و ماداریم با قافله تمدن و سعادت پیش می رویم تمام کارها خوب است و تمام کسانی که سر کارند آدمهای صحیحی هستند (دکتر جلالی - میکن نیست دکتر دانشور اینکار را بکنند اصلاً او را در این

حرفها نیست او دارد زحمت می کشد) من خودم با آقای دکتر دانشور ارادت دازم و با آقای وزیر بهداشتی دوستم ولی بعضی عوامل و ابادی پیدامی شوند که این کارها را برای خود شیرینی می کنند اما موضوع دیگری که می خواستم باستحضار مجلس برسانم موضوع حقوق معلمان و این اضافه صدی هشتاد بود که در چند روز پیش در اینجا مجلس تصویب کرد ما و همه آقایان تصور می کردیم که واقماً با آنها صدهشتاد اضافه بر حقوقشان خواهند پرداخت (صحیح است) بعد آمدند و گفتند که ما کریم حققی را که بيك رتبه ۹ دیر اگر تعلق بگیرد بیش از ۹ تومان و ده تومان نمی شود و با پیشنهادی که همکار محترم آقای تبورتاش دادند که صدی پنجاه با شخصی که شهرستانها نمیروند داده شود بهر معلمی که شهرستانها نرود دو تومان کمتر داده می شود بنابراین خواستم توجه مجلس شورای ایلی را با این موضوع جلب بکنم که مجلس باحسن نیت خواست بعملین مملکت که يك طبقه زحمتکش هستند يك کمک بسزائی کرده باشد ولی این لایحه ای که بعنوان یاداش آورده این يك لایحه ای بود که خواستند مجلس و افکار عمومی را فریب بدهند که خواسته اند بعملین کمک کرده باشند (کشاورز صدر - بعضی هارا هم منتظر خدمت کرده اند) و چند نفر از معلمان و دبیران را هم این دو سه روزه آقای وزیر فرهنگ منتظر خدمت کرده است (صحیح است) (شوشتری - این کمک معلمان را تشریح کنید که چطور می شود آنقدر کم می شود من که نمی فهمم) بنده اگر جناب آقای شوشتری بخواهم این موضوع را تشریح بکنم وقت مجلس را زیاد خواهد گرفت زیرا که يك قانونی سابقاً برای معلمان گذشته بود مثلاً اشل حقوق معلما معلوم کردند ۲۵۰ تومان حالا صدی هشتاد فرض بفرمائید اگر ۳۰ تومان اضافه شده باشد صدی هشتاد نسبت بسزائی سی تومان اضافه تعلق گرفته است (ناظر زاده - اشتباه شده این موضوع را مجلس متوجه نشده) خواستم عرض کنم که این موضوع کاملاً اشتباه شده و مجلس افعال شده است و به این رأی داده زیرا مجلس تصور کرده است که يك کمک شایان و بسزائی می خواهند بعملین بکنند در صورتیکه اینطور نیست يك موضوع دیگر راجع به ترفیحات است که آقایان استادان دانشگاه اطبا کارمندان وزارت راه و کارمندان تمام وزارتخانه ها باستثنای وزارت پست و تلگراف تقاضائی از مجلس شورای ملی کرده اند که بنده تقدیم مقام ریاست میکنم این مال دانشگاهها بنده می خوانم

ساحت مقدس مجلس شورای ملی در نتیجه مطالباتی که اخیراً در وزارت دارائی راجع به ترفیحات استحقاقی سالهای ۲۷ و ۲۸ کارمندان دولت بعمل آمده طبق بخش نامه شماره ۲۷۷۴ روز ۲۱ ر ۲۹ وزارت دارائی با این نتیجه رسیده اند که باید ترفیحات سالهای ۱۳۲۷ و ۱۳۲۸ از تاریخ اول فروردین ۱۳۲۹ پرداخته شود - ضمن بخش نامه مذکور وزارت راه دستور داده شد که همین نحو عمل نمایند و این موضوع در کلبه جراید مندرج گردید از طرف دیگر در تاریخ ۲۹ ر ۲۹ بخشنامه دیگری بشماره ۲۶۴۹۳ مبنی بر خودداری از اجرای بخشنامه

سابق از طرف وزارت دارائی صادر و بوزارتخانهها ابلاغ گردیده است .

بانوجه باین مطلب که در بخش نامه شماره فوق کاملاً تصریح گردیده که این تصمیم دستور با مبالغه کامل (تأمین محل بودجه) انجام شده صدور بخشنامه دوم موجب کمال تعجب و تأثر عموم کارمندان دولت گردیده است علیهذا با نظر گرفتن اینکه ،

۱ - در سالهای ۲۷ و ۲۸ قبل از ابلاغ تصمیم کمیسیون بودجه دائر بعدم اعطای ترفیعات در اکثر وزارتخانهها بعد از آنکه کارمندان ترفیعات استحقاقی اعطا گردیده و بتصدیق ولادریوزنشتسکی نرسیده است و بدین طریق متأسفانه برخلاف نظر کمیسیون بودجه تبییضی در رفتار دولت نسبت بکارمندان خود اعمال شده است .

۲ - قبل از صدور بخشنامه شماره ۷۳۷۷۳ روز ۲۱ و ۲۹ در فاصله بین این دو بخشنامه نیز احکام ترفیعات عدهای دیگر از کارمندان صادر و اجرا گردیده و بدین طریق تبییضی دیگر شبیه سنوات قبل بعمل آمده است علیهذا نظر باینکه هزینه زندگانی در سنوات اخیر تنها تنزل ننموده بلکه افزون تر نیز گردیده است و اعطای ترفیعات و اضافات قانونی تنها مشوق مأمورین دولتی است عموم کارمندان دولت از مقام ریاست و نمایندگان محترم کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تقاضا دارند مقرر فرمایند برای اجرای عدالت و اعطای حق قانونی کارمندان همانطور که درباره عدهای اجرا شده است احکام ترفیعات استحقاقی در سنوات مزبور اعطا گردد البته چنانچه اعتبار کافی ندارند با التفات و رافقت از اول فروردین سال ۱۳۲۹ پرداخت نمایند .

این يك تقاضائی است که از آقایان نمایندگان محترم تمام وزارتخانهها و استادان دانشگاه و اطبا کرده اند که تبییض شده است در ترفیع آنها زیرا بیکدسته از کارمندان دولت پرداخته شده است در قسمتی که این ابلاغها صادر شده وزارت دارائی يك بخشنامه دیگری کرده که تلا متوقف نگذارند يك دسته ای ابلاغشان صادر شده بیکدسته ای متوقف مانده این برخلاف عدالت است برخلاف انصاف است ظلم بالسویه عدل است اگر میتوانند همه بایستی بدهند . اگر بیک دسته ای بدهند همه کارمندان دولت بایستی داده شود اینها را تقدیم مقام ریاست میکنم يك نامه سرگشاده هم از اهالی محترم اصفهان بویژه امضا کنندگانی که اینجا هستند و هم طیب و از مشاهیر و افراد معروف و خوشنام اصفهان هستند بوسیله حضرت آیت الله کاشانی و آقای دکتر مصدق و کمیسیون نفت تقدیم مجلس شورای ملی کرده اند که قسمتی از آن را بضرر آقایان میرسانم

« اهالی اصفهان بویژه امضاء کنندگان پیرو تقاضاهای قبلی مجدداً آمادگی خود را برای احقاق حق مسلم خویش یعنی ملی شدن صنعت نفت در تمام کشور اعلام نموده جدا از اعضای کمیسیون مخصوص نفت خواستار است به پیشنهاد نمایندگان جبهه ملی وائی موافق داده و دست یگانگان را از منابع نفت

جنوب کوتاه نمایند ضمناً تشکرات قلبی خود را بحضور پیشوای بزرگ روحانی حضرت آیت الله کاشانی دامت برکات و جناب آقای دکتر مصدق و سایر خدمتگزاران ملت تقدیم مینمایند »

چنانکه آقایان ملاحظه فرمایند از غالب شهرستان هایک احساسات واقعا پرارزشی نسبت بموضوع نفت ابراز شده در بعضی شهرستانها جلوی این ابراز احساسات را با هر وسیله ای که بود گرفتند منجمله کافندی از آقای کریمی مدیر روزنامه غرب از کرمانشاه رسیده بود که خودش هم فراراً از کرمانشاه آمده تهران برای شکایت متحصن شده که آنجا در کرمانشاه عوامل شرکت نفت با کمک رئیس شهر بانی آنجا نقشه توطئه و تروری برایش فراهم کرده بودند که تمام اسناد و مدارکش را آورده و آمده تهران که در مجلس متحصن بشود و شهر بانی که باید حافظ جان و مال و ناموس مردم باشد نباید باشخص و افرادی که گماشته شرکت نفت هستند در ترور و آدمکشی و در این قبیل مسائل شرکت بکنند و احساسات يك ولطیف و باک افراد ایرانی که ماهر روز باین احساسات احتیاج داریم و بایستی این احساسات استقلال ایران را حفظ بکنند اینطور لطمه وارد بیاید یک موضوع دیگر هم که میخواستیم بضرر برسانیم کارگر کیکر خانه شمشک و کاجره و چند نقطه دیگر مدت چند ماه است که حقوق روزانه خودشان را دریافت نکرده اند (محمد علی مسعودی - من سؤال کرده ام) شما سؤال کردید خیلی متشکرم ، کارگر گرسنه ای که سه ماه چهار ماه توی تونل باید برود و ذغال بیاورد بیرون اینرا اگر سه چهار ماه حقوق ندهند و انقلاب بکنند چه میشود نگه داشت کارگری که پول ندارد غذا ندارد و گرسنگی باید بخورد ، کارگری که روزی کار میکند و شب حقوقش را می گیرد ، چهار ماه است که حقوقش پرداخت نشده این خودش اسباب ناراضی بودن و ناراحتی کارگر را فراهم میکند ، آنوقت می گوئید مردم راضی باشند يك موضوع دیگر خواستم عرض کنم مجلس شورای ملی با حسن نیت کلیه قوانین مطبوعاتی که برخلاف قانون مجرم ۲۶ بود لغو کرد و در یکروز این قانون را بتصویب رساند و مجلس سنا هم تصویب کرد .

بامضای اهل حضرت هدایونی هم رسید و قانون توشیح شده بدولت فرستاده شد ولی با کمال تأسف باید عرض کنم که این قانون تاکنون ببعاکم ابلاغ نشده است اگر اینطور باشد این يك جرم مسلم و مشهودی است و ما در موقع اعلام جرم خواهیم کرد (اسلامی - احتیاجی بابلاغ ندارد وقتی که در روزنامه رسمی درج شده قابل اجرا است) بهر حال محاکم هنوز عمل نکرده اند و اگر کسی بخواهد در اجرای قوانینی که مصوب مجلس ایران است کمترین اعمال نظری بکنند مجرم است و قابل تعقیب و از قرار قانون سابق بوده که آقای احمد انواری که مدیر روزنامه پر خاش بوده و در اداره برق بوده آقای نفست وزیر ایشان و چند روزنامه نویس دیگر که کارمند دولت بودند و راجع بنفت مطالبی در روزنامه شان نوشته اند ، دستور

داده اند از خدمت برکنار کرده اند در صورتیکه مطابق قانون مجرم هیچگونه استثنائی برای هیچکس قائل نشده هر کس در حال میتواند روزنامه بنویسد خواه استاد دانشگاه باشد ، خواه کارمند دولت باشد خواه نماینده مجلس باشد خواه هر شخص دیگری ، استثنائی قائل نشده است که کارمندان دولت نمیتوانند روزنامه داشته باشند ، تا مطابق آن قانون جلو گیری بکنیم خواستم عرض کنم چنین قانونی نیست ولی دولت رسماً با هر گونه احساسات و نظیر ستانه ای جداً مبارزه میکند و این مبارزه بضرر ملت ایران است . زیرا افراد باید روح وطنپرستی داشته باشند و بایستی معتقد باشند که آنها هستند که استقلال ایران را حفظ میکنند و همواره حافظ استقلال ایران خواهند بود . اگر آنها را اینطور با آنها مبارزه کردید و خنجر به احساسات شان زدید فردا شما احتیاج دارید که ملت ایران برای حفظ استقلالش قیام کنند ولی يك بام و دوهوا نمی شود ، وقتی که راجع بیک مسائل حیاتی مملکت ، ابراز احساسات بکنند یا خنجر با احساسات آنها حمله بکنند مسلماً فردا هم اگر خدای نکرده يك پیش آمدی شد دیگر این افراد حاضر نیستند فعالیت بکنند این احساسات را مقدس بشمارید و بگذارید این احساسات همینطور باقی بماند و این احساسات يك روز بدرود این مملکت بخورد ننگداید صاحبان این احساسات از وطنپرستی ملول شوند و راه دیگری را انتخاب کنند این دولت واقماً با این مسائل درک نمیکند باهالماً و غامداً میخواهد کاری بکند که مملکت را دچار تشنج بکند و میخواهد مملکت را تسلیم يك انقلابی بکند اگر میفهمد و این کار را میکند که میخواهم عرض کنم این خبیثت است اگر هم نمیفهمد ما که اینهمه تذکر میدهم که آقا این قبیل مبارزه با احساسات افکار را عصبی میکند احساسات وطنپرستی شان را از بین میبرد این احساسات يكروز بدرود این مملکت میخورد و شما محتاج باین احساسات خواهید بود (کشاورز صدر - همین الان) بلی همین الان احتیاج باین احساسات دارید و اینطور دارید باین احساسات معامله میکنید من از مجلس شورای ملی استدعا دارم آنگاه یک طرفدار دولت هستند بدولت نصیحت بکنند بگویند این قبیل با احساسات مبارزه نکنید این احساسات اگر بری شد اگر این احساسات مأیوس شد طریق دیگری را انتخاب میکنند و سپاه انقلاب را فراهم میکنند حالا خود داند میخواهد بکنند میخواهد نکنید . يك نامه ای هم متحصنین مجلس مساوین شرکت نفت نوشته اند من نمیفهمم این دولتی که نمیتواند کار چهار نفر مساوولی را که از شرکت نفت شکایت کرده اند دو ماه و سه ماه است در مجلس متحصن هستند انجام بدهد چه کاری می تواند بکند؟ چند نفر مساوولی آمده اند توی این مجلس متحصن شده اند هر روز هم جلو همه نمایندگان را میگیرند و من یقین دارم که آقای رئیس مجلس هم به شان نوشته اند و وزراء هم اینها را می بینند آقایان وزراء شما اگر نمی توانید اینکارها را انجام بدهید و نمی توانید کار

این چهار نفر متحصن مساوولی نفت جنوب را درست بکنید و از این مجلس بیرون ببرید پس برای این جا میآید شما که زور تان بشرکت نفت نمیرسد پس صندلیها را تعویل کسانی بدهید که با مشت بشرکت نفت جواب بدهند يك نامه ای هم کارمندان شرکت فرش راجع بوضع استخدامی خودشان نوشته اند که تقدیم مقام ریاست میکنم آنجا هم يك شرکتی است که با سرمایه دولت با پول دولت اداره میشود (شوشتری - شرکت فرش بضرر مملکت است بنده روزی اینجا تشریح میکنم محل مفت خورها است) بنده نامه کارمندان شرکت نفت را هم تقدیم مقام ریاست میکنم راجع به این موضوع هم جامه لیسانسها با يك اعلامیه ای صادر کرده اند که آنرا هم تقدیم مقام ریاست میکنم اگر از وقت بنده چیزی باقی مانده است تقدیم . . . .

غلامرضا فولادوند باقی نمانده بود دقیقه هم زیادی صحبت فرموده اید

رئیس - آقای حائری زاده بفرمائید **حائری زاده -** بیشتر مطالب را آقایان در جلسه پیش قبل از دستور مذاکره فرمودند و بنده از ایشان تشکر میکنم که انجام وظیفه فرموده و حقایق را در مجلس گفتند و من مطلب را مختصر عرض میکنم آقایان برای ایرانی چه فرق میکند اگر سلب آزادی و استقلال او بشود انگلستان مفلس یادیکتاتوری اتحاد جماهیر شوروی حاصل باشد نطق آقای دیویس معاون پارلمانی وزارت امور خارجه در جواب یکی از نمایندگان مجلس انگلیس مارامتوجه يك موضوع میکند و آن اینست که انگلستان فرقی بین دوره داری در ایران که ملت ایران در تاریکی جهل بود و بادوره ۱۹۳۳ که ایران در فساد دیکتاتور مرموع انگلستان بود و رقیب سیاست انگلستان در خارج میانه دولتی نبود و ممکن بود التزام نامه از دیکتاتور وقت گرفت با امروز که انگلستان اگر کمک آمریکا نبود وجود خارجی نداشت و سیاست دنیا در دست دو حکومت است که درواشکن و مسکو حل و عقد امور میشود و معاون وزارت امور خارجه انگلستان میگوید « در خصوص وضع فعلی قرارداد العاقی نفت که در ژوئیه ۱۹۴۹ بین کمیانی نفت ایران و انگلیس و دولت ایران بامضاه رسید اخیراً طرح موافقت نامه ای برای تصویب تقدیم پارلمان ایران گردید و مجلس آن را بکمیسیون نفت خود ارجاع نمود کمیسیون مزبور نیز درباره آن مجدداً نظر نامساعد داد ولی اکنون دوباره بان کمیسیون دستور داده شده است که موضوع را مورد تجدید نظر قرار بدهد ، آن قرارداد هم کلماتیان - کس که هیچ مربوط بملت ایران در هیچ موقع نبود و در مجلس سابق نتوانستند آنرا از مجلس بکنار بکشند و با کشش صومخانه یافت و مردم تهران که از مردم سایر ولایات کمتر در فشار نوکرهای کمیانی نفت بودند احساساتی بروز دادند مخالفین کمیانی را انتخاب کردند این يك رفتارندمی بود که ملت ایران نشان داد که باین دستگاه و این اوضاع مخالف است والا بنده داوطلب انتصابات تهران نبودم آقای مکی و آقای آزاد هم داوطلب نبودند در این جریان ابراز احساسات مردم برای مبارزه باین دستگاه

فساد که حامی آن نفت بود ما را انتخاب کرد (صحیح است) این يك رائی است که ملت ایران داده صحبت مجلس و کمیسیون و اینطرفها نیست که آقای دیویس آنجا پیش خودش بر میدارد يك چیزهایی می گوید مجلس دستور نداد که لایحه را مجدداً برگرداند به کمیسیون که تکلیف همین بکنند مجلس گزارش و نظر کمیسیون را مبنی بر رد آن قرارداد شوم تأیید کرد (صحیح است) مجلس سنا هم تأیید کرد ملت ایران هم تأیید کرد فعلاً موضوعی که در اطراف آن مزخرفات و آن جنایاتی که شده باقی نماند که کمیسیون نفت مذاکره بکند و مادر اطراف آن یعنی بکنیم که آقای دیویس بر میدارد همچو سفسطه ای میکند اظهارات آقای دیویس در مجلس انگلستان تجاهل عارف است من بقیه نطق ایشان را نمیخوانم برای اینکه بیشتر عصبانی میشوم از خواندن آن حرفهایی که آنها بیغیال قرون سابق می گویند این حرفها را در قرون سابق میتوانستند بزنند و اثر از حرفهای خودشان در دنیا میگریختند ولی امروز عکس العمل ایجاد میکنند هیچ ملتی زیر بار این مزخرفات و زور و قلدریهای اینها نخواهد رفت آقایان رادبو انگلستان که زبان وزارت خارجه است در واقعه شهریور ۲۰ ماهیت دیکتاتور فراری را بدینا گفت و التزام نامه ۱۹۳۳ که اسم او را امتیاز نفت گذارده و او را معتبر دانسته ابتدا ملت ایران قبول نکرده تا مورد استنادهای دیویس واقع شود (صحیح است) در فاصله دو جنگ بین المللی با فشار و زور کارهایی در دنیا شد یکی بمد از دیگری از بین رفته و میروید یکی هم موضوع التزام نامه ۱۹۳۳ می باشد . آقایان انگلستان با آنچه هم علاقه که در هفتاد چهار مجبور شد تخلیه کرده برود؟ زیرا بدید باین سبب نفرت عمومی اگر هند بهار را ضعیف سازد يك همد کونیست خواهد داشت و غیر از خسارت و بدبختی برای انگلستان چیز دیگری نخواهد بود من تعجب میکنم که آقای دیویس چرا مراجعه به نقشه و اخبار ایران نکرده است و نطقی نمود که ایران را بدامن حکومت اتحاد جماهیر شوروی خواهد انداخت ماهه سبب خشکی و دریائی ما اتحاد جماهیر شوروی می باغیم این سبب تلنگرها و متینکها و احکام حجج اسلام راجع بملی شدن نفت است که در دنیا منعکس است کسی نیست که دل پر خون از دست کمیانی نداشته باشد از کار گره های مسلول و طویل از عالی و دانی همه از مظالم و طمع این کمیانی شکایت دارند . صرف نظر از تمام این شکایات آیاملت ناراضی در موقع جنگ بین المللی که در جلو داریم چه خواهد کرد؟ غیر از کمک بدشمن انگلستان آیا وظیفه دیگری دارد و روس تزاری بایران خیلی ظلم کرد و ملت ایران ناراضی بود وقتی انقلاب روسیه شروع شد لنین تشخص داد که باید جبران مظالم گذشته بشود تا ناراضیها ساکت باشند و کمک دشمن نشوند باینکه از طرف ایران تقاضا شود اعلامیه صادر شد و تمام امتیازات دوره تزاری لغو شد حتی از مطالبات خود از دولت و مردم ایران چشم پوشید باین نتیجه ایران مالک بانک استراضی شد که بانک ملی روی خرابه آن ساخته شده است مالک راه آهن تبریز شد مالک پرت انزلی و غیره شد و جای سخن باقی نبود که دعوی قفقاز، ارمنستان ، ترکستان و

تاجیکستان بشود و ایران و اتحاد جماهیر شوروی تمام اختلافات و کینه گذشته را کنار گذارده مانند دور ادب قرار داد ۱۹۲۱ را منقذ ساختند . نمیدانم چرا رجال انگلستان گول از باب طمع کمیانی نفت را خورده بادست خود ایجاد کینه و دشمنی میکنند آقایان گذشت آن روز گاری که با چند کلمه در رادیو دیکتاتور عظیم الشأن فراری میشد امروز برای جلب قلوب ایرانیان مصلحت انگلستان است که علاوه بر موضوع تسلیم فعلی نفت حساب از ۱۹۳۳ کمیانی را معلوم نموده آنچه حق ایران را برده است بدهد تا ایران در مسکن خود آسایش و راحت داشته معنی آزادی و استقلال را فهمیده در مقابل مهاجمین مقاومت کند آقایان ملت وقتی از حکومت ناراضی باشد و حکومت را مخلوق اجنبی بداند در موقع گرفتاری و پیش آمد چنگ اگر مشغول تخریب نشود چه کند آقایان این ملت در سایه سیاست اقتصادی انگلستان و فشار کمیانی نفت آنچه ذخیره و ثروت داشته از دست داده و در فشار افرادی که حلقه بگوش خارجیا میباشند ۹۹ در صد مردم اقل همیشه را ندارند در زاغه و سوراخهای زیر زمینی با مرض و گرسنگی ، سرما ، فشار ژاندارم و آژان و غیره دست بگریبان است آقای دیویس در نطق خود میل دارد این ملت را بترساند باید ملت انگلیس که سالها با فشار سیاسی و اقتصادی خاور میانه مخصوصاً ایران را باین روز سیاه انداخته بترسد که عمل متقابل شروع شود . آقایان شکم گرسنه مصلحت و اندرز نیمفهم اگر انگلستان میل دارد ایران را تسلیم سبب کونیست کند این است طریقه البته آقای دیویس اگر این حرفها را تکرار کند و آلت دست کمیانی فارتگر نفت شود و مردم از عدالت و آزادی مأیوس شوند خطر ایران برای تمام شرق است و با نادانی رجال انگلستان عالم شرق از قرب جدا شده بکلی فرهنگ امروز عوض خواهد شد من تصور نمیکنم که حرص و طمع کمیانی نفت در حال انگلستان را مجبور کند وارد مرحله خونین شده و همله انقلاب شرق را زیادت کند بیش از این مصلحت در مذاکره نیست والا گفتنی بسیار است در خانه میگویم ملت ایران نمیتواند باین حرفها چشم از آزادی و استقلال خود ببوشد و تسلیم التزام نامه دوره وحشت و ترور شده خود در آتش فقر و مرض و فشار بسوزد و دیگران روی اجساد او مشغول رفیق باشند و از مدیران جرابند عموماً و مخصوصاً باختر امروز و کیهان و کشور و شاهد تشکر میکنم که در این موضوع بوظیفه ملی عمل کرده و حقایق را نوشته و موجبات روشن شدن افکار عمومی را فراهم ساختند . موضوع دیگری که باید تذکر داده شود تصمیحات خارجیا است راجع بایران که گاهی در اسلامبول گاهی در نقاط دیگر برخلاف میل و رضای ملت ایران نقشه جنگ در داخل مملکت ما طرح میکنند ما قیام لازم نداریم باید خودمان راجع بمل جنگ و صلح تصمیم بگیریم و چاره ایران صد در صد حفظ مقام بیطرفی است زیرا که شرکت در جنگ و نابودی ملت ایران توأم است يك ملت ناراضی و گرسنه و هلاکت

عده صلاح نیست وارد دستجات جنگجو شود و باید همیشه طرفدار صلح باشد و از جریان منجر بپنک دوری گرفته زمینه برای ارباب طمع درست نکند روزنامه کیهان ترجمه روزنامه‌های را مینویسد تیرش مثل اینست «انگلیس برای دفاع از منابع نفت غیر جنوب ایران تدارک می‌بیند» من اینجا چند سطرش را قرائت میکنم نوشته است «حوزه شماره یک ایالت خوزستان از کومه‌های بختیاری گرفته تا حوالی فارس و بنادر جنوب و بقرار اطلاع دولت انگلیس در مورد ایجاد پایگاه‌های نظامی و بخصوص هوایی در این ایالت در نظر دارد با دولت ایران وارد مذاکره شود حفاظت و دفاع از بنادر جنوب ایران نیز بعهده واحد دریائی شماره ۱۱ انگلیس در اقیانوس هند واگذار شده است و این واحد شامل ناوهای جنگلی فلان هریک ۳۵ هزار تن و ناو هواپیمای بر فلان و وزمانو فلان وزیر دریائی فلان و ناوچه‌های فلان است اگر دولت ایران بدولت انگلیس پایگاه‌های دریائی بدهد این پایگاه در جزایر قشم و کیش و همچنین در بنادر بوشهر بندرعباس و میناب ایجاد خواهند شد دولت انگلیس ضمناً برای حفاظت از منابع نفت کرمانشاه نفت شامی خواهد کرد که ۱۰ اسکادران هوایی یعنی ۲۱۰ هواپیمای در حوالی این منطقه مستقر کند که در مورد خطر از حملات هوایی هواپیمای بیگانه جلوگیری کنند. ۱۰۰ الی آخر» شرحی راجع باقدمات نظامی خودشان برداشته اند نوشته اند ما قیم لازم نداریم و آرزوی که می‌نشستند و تکلیف دولتهای کوچک را این کردن کلفتهای دنیا معلوم میکردند آن روز کار گذشت با موقبت مهمی که ایران دارد در مقابل دو قدرت بزرگی که در دنیا مشغول کشمکش هستند ما باید خودمان مقدرات خودمان را معلوم بکنیم اینها حق ندارند بی اجازه ما بنشینند راجع با تصمیم بگیرند (صحیح است) و من متعجبم که این وزیر خارجه ما که میترسد بیاید جواب سؤال را بدهد آشتیانی زاده از قراه هستند فقیرند) و پشت پرده می‌نشند وقتی یک حرفی در مجلس گفته میشود که آقای انتظام را که آنها بر ریاست انتخاب کرده اند ما نباید خوشحال بشویم (ارباب باید خوشحال باشیم افتخار ما است) اجازه بدهید وقتی که من در مجلس میگویم که ما نباید خوشحال باشیم که آقای انتظام را دیگر انتخاب کرده اند البته برای منافع خودشان انتخاب کرده اند و ما باید از سیاست مملکت خودمان دفاع بکنیم و با این روشه کوچکی که نماینده ایران رئیس مجلس آنها شده است نباید تمام مصالح و منافع مملکت خودمان را زیر پا بگذاریم و دولت ساکت بنشیند (صحیح است) من این موضوع را صحبت می‌کنم آقا می‌آید اینجا از انتظام دفاع بکنند کسی راجع با انتظام چیزی نکند انتظام مأمور دولت است و هر چه پیش دستور میدهند عمل میکنند راجع با انتظام من چیزی نگفتم این آقایانی که اینقدر در همه چیز مملکت به حدس و تخمین معتقد است در مسائل جزئی مراقب است ولی در مسائل کلی مملکت سؤال می‌کنم حاضر نمیشود چند ماه است که سؤالها بلا تکلیف مانده است وقتی که وزیر خارجه ما این شکل باشد

در بعضی جاها این اداره بار یکا بین باشد بعضی جاها کوه دماوند را هم نبیند البته در اسلامبول می‌نشینند برای ایران برای نفت ایران برای حدود ایران برای وضعیت ایران تصمیم میگیرند ولی شما باید بدنه نشان بزنید دولت باید مقاومت بکند ما از این قرار دادها خیلی دیدیم قرارداد سمدآباد رانگاه کنید مطالعه کنید ایران واقفان و ترسبه و اینها قراردادی بستند...

رئیس - آقای حائری زاده وقت شما تمام شد

حائری زاده - چشم حالا تمیم میکنم قرارداد سمدآباد متعقد شد ولی موقع عمل که شود خارجه‌ها که بملکت ماریختند یکنفر از ترسکه یک تلگراف احوالپرسی با نکردند

از افتاها هم همین جور با آن قراردادی که بود، آن قرارداد سمدآباد که با آن طنطنه و طمطراق امضاء کردند، حالا هم نوشته اند برای ما خراب می‌بینند ما باید خودمان فکر خودمان را بکنیم و دولت باید هشیار باشد، بیدار باشد نه مثل جناب وزیر خارجه خواب باشد موضوع دیگری که روز گذشته در مجلس خصوصی مطرح شد امیدوارم که دولت متوجه معایب آن شده مسکوت بگذارد یکی از دوستان روزنامه اطلاعات دهم دیماه ۱۳۲۹ دو ماه پیش را که تصبیات شورای عالی اقتصاد را منتشر کرده بود بن داد که زمینه فکر علمای علم اقتصاد خودمان را مطالعه کنیم برای اطلاع آقایان یک قسمت آنرا قرائت می‌کنم و برایشم خانما می‌دهم این روزنامه اطلاعات مال دهم دیماه است تصبیات شورای عالی اقتصاد خیلی مفصل است یکیش برنامه کار کمیسیون تهیه کار است برای بیکاران فرازهایی دارد، فراز ششم، برنامه‌ای که پیش بینی شده، ترقی دادن قیمت نان در مراکز استانها و شهرستانها و تهران بنسبتی که قابل تهیه طبقه فقیر نباشد تا برای مهاجرین زندگی در شهر صرف نکنند، این یکی از نقشه های اقتصادی بود. یکی دیگر جلوگیری از تبلیغات دائر بتقسیم اراضی که باعث متوقف ساختن تمام فعالیت عمرانی مالکین که در حقیقت فعلا جایگزین صندوق تعاون کارگران ده هستند شده است این دو فراز بود از آن تصبیات هیئت علمای علم اقتصاد که در دو ماه پیش برای اصلاحات مملکت گرفتند و در این لایحه‌ای که آورده اند این جا هر وقت مطرح شد بنده صحبت می‌کنم. حالا که مطرح ندهم است

۳ - تقدیم و مذاکره در فوریت لایحه اجازه انتشار اسکناس

رئیس - آقای کفیل وزارت دارائی **شعاعی** - لایحه‌ای است که باید تقدیم بشود ولی قبل از تقدیم این لایحه بنده اجازه می‌خواهم یک مختصر توضیحی راجع بانک و اسکناس و هیئت نظارت اندوخته اسکناس عرض کنم. و این لایحه را تقدیم بکنم اسکناس ما با این ترتیب منتشر می‌شود بانک ملی مرسب از دو دستگاه یکی مجزا و متصل از هم، یکی دستگاه نشر اسکناس است که در حقیقت بانک

ناشر اسکناس باید اسمش را گذاشت یکی هم بانک معاملات بانکی که کارهای تجارتمی می‌کند دستگاه نشر اسکناس یک هیئت قانونی است که بر آن دستگاه حکومت می‌کند و تحت اداره آنهاست این دستگاه مرکب است از دو نفر از نمایندگان مجلس، دادستان کل، خزانه دار کل وزیر دارائی و یکی دیگر از وزراء اینها کارشان اینست که مطابق قوانینی که از مجلس گذشته می‌گذرد پشتوانه اسکناس را از بانک ملی ایران تعویض بگیرند و اسکناس تعویض بانک ملی ایران بدهند و بدهم حفظ این پشتوانه با این آقایان است یعنی این پشتوانه زیر کلید این آقایان نگهداشته می‌شود در عمل هم هر وقت بانک ملی ایران اسکناس هائی داشت که تعویض گیشه داشته بود و قابل انتشار نبود وطوری بود که نمی‌شد آنها را مجدداً بجریان گذاشت اینها را می‌دهند این هیئت نظارت این هیئت نظارت آن اسکناس را از بین می‌برد و بجایش اسکناس نو بیانک می‌دهد منظور اینست که هیئت نظارت اندوخته اسکناس یک هیئت مستقل قانونی است که به چه چه کارش با بانک ملی تماسی ندارد. ذخیره اسکناس و پشتوانه اش را در اختیار دارد و مطابق قانون هم عمل می‌کند دستگاه بانک ملی هم هر وقت قانون با اجازه داده باشد پشتوانه ای بدهد به هیئت نظارت و اسکناس می‌گیرد الان مطابق قوانین موجود ۷۸۰ میلیون تومان اسکناس در جریان است و ۷۸۰ میلیون تومان هم ارز طلا و جواهر البته جزئی از جواهرات تعویض این هیئت نظارت است بانک ملی ایران هم خودش در معاملات بانکی و تجارتش شاید الان دارای یک مقدار زیادی طلا قریب به ۱۴ تن باشد و مقداری هم ارز در اختیارش است که این را به چه چه نباید با آنچه چیزی که در اختیار هیئت اندوخته اسکناس است مخلوط کرد این مقدمه برای این بود که عرض آقایان برسانم که اسکناسی که منتشر شده از این ۷۸۰ میلیون تومان اسکناسی که ما الان در جریان داریم، هشتاد میلیون در بانک ملی است و هفتصد میلیون در خارج از بانک ملی است. این هفتصد میلیون هم بطور در دستهاونزد اشخاص و یک قسمت کوچکش هم ممکن است در بانکهای دیگر وجود داشته باشد و طوری نیست که بیانک بر گردد

(دکتر بقائی - کجاست این هفتصد میلیون) مگر اینکه تدابیری اتخاذ بشود مثل تغییر سربها و عوض کردن اسکناسهای منتشره با اسکناسهای دیگر که در ظرف چندماه بر گردد اما الان این ۸۰ میلیون تومانی که در بانک ملی ایران است، این کافی برای امور بانکی نیست، مخصوصاً برای امور اقتصاد و کارهای عام المنفعه‌ای که هر چه زودتر انتظار داریم صورت بگیرد، این مقدار اسکناس به چه چه کفایت نمی‌کند. لایحه‌ای تهیه شده است که بانک ملی ایران در مقابل طلاواری که از دارائی خودش به هیئت نظارت اندوخته اسکناس می‌دهد همان اندازه اسکناس از هیئت بگیرد و هر وقت این اسکناسها را لازم نداشت و آرزوی که با آنها داده است ضرورت داشت اسکناس را پس بدهد و آرزوش و طلایش را

پس بگیرد این مبنای لایحه است (خسرو قشقائی - چه جور قیمت می‌کنید؟) قیمتی را که تذکر دادم قیمت قانونی خواهد بود. هم برای ارز و هم برای طلا. ماده واحده‌ای برای این منظور تهیه شده و تقدیم می‌شود و چون مطلب از چند جهت فوریت دارد جهت اول وضع بانک است، جهت دوم اینست که وقتی اینطور مسائل آمد و بجریان و مذاکره و طول کشید، آتھائی که باید در خارج سواستفاده بکنند و در هر موردی اینکار را می‌کنند یک سرو استفاده هائی خواهند کرد از این جهت (مکی - یک جهتش را را نفرمودید، برای ورشکست کردن مردم) از این جهت این ماده واحده را بقید دو فوریت و تقاضای تصویب فی المجلس تقدیم می‌کنم (آزاد - مطابق ماده ۱۳۹ حق ندارید)

مکی - مطابق ماده ۱۳۹ بنده اخطار دارم **رئیس** - در جلسه پیش لایحه مستبرهای وراثت در دستور بود که مطرح بشود. این در حقیقت تقاضای تغییر دستور است و بر طبق ماده ۸۰ باید سوی فوریت آن رأی گرفته شود، اول باید رأی به تغییر دستور بگیرند

آزاد - آقای رئیس بنده اخطار نظام نامه‌ای دارم طرحی که نمایندگان مجلس می‌دهند حق دارند تقاضای سه فوریت بکنند دولت حق ندارد تقاضای سه فوریت بکنند این باید برود بکمیسیون دولت حق ندارد.

رئیس - اول رأی می‌گیریم بطرح این لایحه بعد وقتی مطرح شد موافق و مخالف با فوریت صحبت بکنند. آقایانی که موافقت با تغییر دستور... (دکتر بقائی - آقا ما اخطار داریم، اخطار مقدم است) شما اخطاری ندارید، اخطار اینست که من می‌گویم مطابق ماده ۱۳۹ وقتی یک چیزی در دستور است اگر دولت تقاضائی بکنند مثل تغییر دستور است منتهی بسته به رأی مجلس است باید اول رأی گرفت که با این تغییر دستور مجلس موافقت دارد یا خیر بعد فوریتش مطرح می‌شود.

دکتر معظمی - بنده اخطار دارم **رئیس** - بر طبق چه ماده؟ **دکتر معظمی** - راجع ب ماده فوریت **رئیس** - باید ماده‌اش را بفرمائید **مکی** - ما تقاضای رأی باورقه کردیم **رئیس** - در این قسمتهای باورقه متنوع است. آقای دکت معظمی اگر شما ماده‌اش خاطر نشان نیست، ماده ۱۸۰ است بفرمائید.

دکتر معظمی - خواستم عرض کنم که این موارد تغییر دستور در صورتی است که یک لایحه‌ای اول مراحلش طی شده باشد تا بتوانند آنرا جزو دستور بگذارند اما چون هنوز مجلس نظر نداده است که فوریت اول و دوم تصویب بشود یا نشود بر حله‌ای که دستور تغییر بکنند، هنوز نرسیده است.

رئیس - شاید اشتباه فرموده‌اید، اول باید تصویب که مجلس تصویب می‌کند که این جزو دستور

باشد یا خیر، شاید مجلس دستورش را تغییر نداد و خواست همان باشد در اینصورت تازه مطرح شدن لایحه رد می‌شود. حالارای گرفته می‌شود که این لایحه جزء دستور باشد یعنی خروج از دستور لایحه قبلی است آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد. حالا باید فوریت رأی گرفت مخالف آقای نورالدین امامی است (پیراسته بنده اول اجازه خواستم) این با آقایان منشهاست بفرمائید آقای امامی **نورالدین امامی** - عرض میکنم بنده خیلی متأسفم که راجع بموضوعی که اساساً در زندگی شخصی خودم فکر نمی‌کردم در آن قسمت صحبت بکنم... (یک نفر از نمایندگان - جناب آقای رئیس اصلاً لایحه خوانده نشده که صحبت بشود)

رئیس - صحیح است تأمل بفرمائید آقای امامی تا لایحه قرائت بشود (لایحه دولت بشرح زیر قرائت شد)

مجلس شورای ملی بطوریکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است فعلاً معادل ۷۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال اسکناس بموجب قوانین موجود در جریان است که پشتوانه آن شرح زیر در اختیار هیئت نظارت اندوخته اسکناس میباشد طلا ۴۳۱۴۲۰۱۲۹۹۳۰ ریال ارز ۱۷۴۱۵۹۷۱۱۹۵۰ ریال بدهی دولت بوثیقه جواهرات سلطنتی ۱۷۴۴۲۰۱۵۸۱۲۰ ریال جمع ۸۸۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال بطوریکه ملاحظه میفرمائید از پشتوانه فوق در حدود صدی ۲۷۷۶۴ ارز و طلا و بقیه باعتبار جواهرات سلطنتی میباشد.

اینک نظر بانکه در بعضی موارد ضروری معاملات بانک انتشار اسکناس زیادتری را ایجاد مینماید از این جهت تقاضا میشود به هیئت نظارت اندوخته اسکناس اجازه دهید در موارد مذکور تا میزان ۲۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال اسکناس در برابر دریافت صد در صد ارز تضمین شده و قابل تبدیل به طلا یا طلا اسکناس در اختیار بانک بگذارند و هر وقت بانک لازم داشته باشد با استرداد قسمتی از اسکناسهای دریافتی معادل آن را باز یا طلا از هیئت نظارت اندوخته اسکناس دریافت نماید باین منظور ماده واحد زیر با قید دو فوریت برای تصویب فی المجلس تقدیم میشود

ماده واحد - به هیئت نظارت اندوخته اسکناس اجازه داده میشود بدرخواست بانک ملی ایران در مقابل صد در صد طلا یا ارز های قابل تبدیل یا تضمین شده به طلا تا میزان دو هزار و دویست میلیون ریال اسکناس در اختیار بانک ملی ایران بگذارند و در مقابل هر مقدار اسکناس که بانک ملی ایران به هیئت نظارت اندوخته اسکناس تسلیم نماید هیئت نظارت طلا یا ارز به نسبت پشتوانه منتشر شده طبق این قانون به بانک ملی ایران منتقل نماید تبصره ۱ - طلا و ارز پشتوانه اسکناس همواره به نرخهای قانونی ارزیابی خواهد شد تبصره ۲ - مجموع اسکناسهایی که طبق قوانین قبلی

و این قانون منتشر خواهد شد از ده هزار میلیون ریال تجاوز نخواهد نمود - نخست وزیر کفیل وزارت دارائی

رئیس - اینجانب توضیحی می‌خواستم بدهم آقایان توجه بفرمائید دستوری که قبلاً مین شده بهیچ وجه قابل تغییر نیست مگر اینکه بحکم فوریت و ضرورت از طرف دولت یا ۱۵ نفر نمایندگان کتباً تقاضا شود و در اینصورت بشرط تصویب مجلس دستور تغییر خواهد یافت اینک من رأی گرفتم برای این بود که مجلس تصویب میکند این لایحه دولت در دستور قرار گیرد یا نه؟ رأی باورقه هم که پیشنهاد شده است صحیح نیست برای اینکه طبق ماده ۱۵۴ در مواقعی که اخذ رأی باقیام و قعود حتی است یکی تغییر دستور است بر طبق ماده ۸۰ که باید با قیام و قعود رأی گرفته شود و دستور تغییر باید این است که بنده باورقه رأی نگرفتم منتهی چیزی که هست این است که این لایحه دو فوریتی است و اگر دو فوریت آنها تصویب شود باید طبق و نشر بشود و بعد از آن سه ساعت بعد از طبع و نشر مطرح شود

مکی - حرف ما هم همین بود که امروز نیشود این لایحه مطرح بشود

رئیس - شماراجع به خروج از دستور صحبت میکردید فوریت مطرح است آقای نورالدین امامی بفرمائید.

نورالدین امامی - بنده هیچگونه اطلاعات اقتصادی ندارم و در هر خیال نمی‌کردم فکر نمی‌کردم که ممکن است یک روزی اتفاق بیفتد که در قسمت اقتصادیات هم من بخواهم اظهار عقیده بکنم (صحیح است) بیاناتی که آقای رئیس محترم بانک ملی و جناب آقای وزیر اقتصاد ملی که حقیقتاً من ایشان عقیده و ایمان دارم و جناب آقای کفیل وزارت دارائی در جلسه خصوصی بیان کردند خیلی در صورت ظاهر با جهت صورت ظاهر عرض میکنم که چون شخصاً زیاد وارد نیستم عرض میکنم در صورت ظاهر خیلی باب دندان بود خیلی مورد توجه ولی در مقابل یک عده اشخاصی هم هستند که خیال میکنند خدای نکرده تصویب این لایحه باین عجله و باین شتاب صد در صد ضرر مملکت است (صحیح است) حالا جناب آقای کفیل وزارت دارائی فرمودند که ۷۸۰ میلیون مایهول داریم که از این ۷۸۰ میلیون ۸۰ میلیون در بانک است و هفتصد میلیون در خارج نمیدانم مقتضی هست که عرض بکنم یانه نه نخواهم گفت که این هفتصد میلیون الان در سه چهارجا بیشتر نیست در کجا است و برای چکار جمع شده آقا چه اعتدای هست که این دویست و بیست میلیون هم بفاصله ۱۵ روز پیش آن هفتصد میلیون نرود؟ چه اشکالی دارد؟ (احسن) این است که بنده مخالف با فوریت این لایحه هستم و عقیده دارم باید بنشینم مطالعه بکنیم وقت بکنیم با اشخاص بیطرف مشورت بکنیم تا خدای نکرده بکنیم بضرر مملکت برداشته نشود شبیه است والا میترسم فردا سبزی فروش هم ۱۵ قران روی سبزی اضافه کند (دکتر بقائی - مسلم است) آقا در مملکتی که در ظرف ۴ ماه ما توانستیم

گوشه را قیمت ثابتی بدهیم و نرخ آن را معلوم کنیم چه اعتمادی هست که سبزی فروش هم ه تومان قیمت سبزی را بالا نبرد. (صحیحاً میگوید) اینجاست که جناب آقای نخست وزیر بکفداری این موضوع تولید نگرانی کرده است عرض کردم که بنده شخصاً کوچکترین اطلاعی در کارهای اقتصادی و مخصوصاً انتشار اسکناس ندارم و البته باید در خصوص اینکار با مطلعین و اشخاصی که واردند مشورت بشود و بعداً هم با مطالعه دستورات آنها را گوش بکنیم. مخالفت من صرفاً برای این بود اگر اصلاح مملکت است شب عیدی عوض عیدی دادن باین ملت گرسنه، پریشان باین مردم فقیر بی کفش یا برهنه یک چیزی هم از آنها دستی نگیریم (صحیح است)

رئیس - آقای مهدی ارباب

مهدی ارباب - چون موضوع در افکار عامه حساس است من از آقایان مغربین محترم جراید تقاضا میکنم یا توضیح بنده را ننویسند یا اگر مرقوم میفرمایند تا جزئیات اظهارات بنده را بنویسند و همینطور از آقایان نمایندگان محترم مجلس هم تقاضا دارم بقدر حددقیقه توجه بفرمایند اگر توضیحات بنده قانع نشدند مخالفت بفرمایند. مدتی است در اذهان آقایان یک سابقه ای وجود دارد آن سابقه مربوط بلایحه ایست که سابقاً در زمان مدیریت جناب آقای احتیاج در بانک ملی ایران راجع بپخش اسکناس بمجلس میخواستند تقدیم کنند که پشتوانه اسکناس را بینجاه در صد تقلیل بدهند روی آن فکر و سابقه شاید یک افکاری ایجاد میشود که اگر مجدداً اسکناس نشر پیدا بکند در زندگی مردم مؤثر است در صورتیکه این موضوع بهیچوجه مربوط به آن موضوع نیست سابقاً در اوایل ۱۳۲۱ مجلس شورای ملی به هیئت نظارت اندوخته اسکناس اجازه داده بود که هر موقع اسکناسی که در جریان است کافی برای حجم مبادلات نیست با توجه به پشتوانه اسکناس خود آن هیئت مجاز و مختار است که در اضافه یا کسر انتشار اسکناس اقدام بکنند این اختیار در تاریخ ۲۸ آبان ۱۳۲۶ لغو شد و بنا بر این دولت هر موقع بخواهد بمصالحی یک تومان اضافه اسکناس منتشر کند ناچار است بیاید از مجلس اجازه بگیرد

دکتر بقائی - خیلی تأسف دارد و الا آنها مثل اعتبار دولت صرف قوم و خویشها و صرف ریخت و پاشها میشد حقیقه تأسف دارد

مهدی ارباب - شما توجه بفرمائید

دکتر بقائی - توجه شما بفرمائید اصل است که مملکت را از بین بردید در دوره پانزدهم هم این حرف ها را شما زدید آقای مهدی ارباب

مهدی ارباب - بنده نظرم تابع نظر جنابعالی نیست
دکتر بقائی - شما خودتان هم می دانید چکار میکنید ولی با کمال بیفکری میآید این کار را میکنید فقط بخیال اینکه زمینهایتان گران شود و جوادیه را گران بفرشید شما میخواهید که پول تنزل بکند آنها را گران بفرشید البته شما باید مدافع این لایحه باشید ما دوره پیش هم این جا بودیم و آن لایحه را که آوردند باز هم شما دفاع کردید

مهدی ارباب - بنده ظاهراً در ردیف کسانی هستم که حرفه ام اجازه میدهد علاوه از موقعیت پارلمانی که در این امور اظهار نظر کنم

دکتر بقائی - بله حرفهتان اجازه میدهد ولی مملکت اجازه نمیدهد

مهدی ارباب - این جا جای استدلال است

دکتر بقائی - جای این است که دنیا را ورشکست بکنید استفاده بکنید

رئیس - آقای ارباب شما حرفتانرا بزنید صحبت کنید

دکتر بقائی - صحبت بکنید ولی اقلان دنیا بدانند که ما چه میکشیم

مهدی ارباب - خلاصه مجلس امروز آن کاری را آن وظیفه ای را که هیئت نظارت اندوخته اسکناس سابقاً داشت و لغو شد آن وظیفه را بعهده گرفته و اصولاً آنجا یک به مصلحت عامه احتمال ضرر می رود موقعی است که از پشتوانه اسکناس چیزی کم شود آقایان دولت نمیخواهد یک مثال طلا از پشتوانه اسکناس کم بکنند ۷۸۰ میلیون اسکناس، دولت در بانک ملی در جریان دارد و به جهاتیکه در کلیات اگر فرصت بدست آمد بمرض آقایان خواهیم رسانید که یکی از آنها این است (دکتر بقائی - گران شدن قیمت ها) که امسال خوشبختانه صادرات ایران رونق زیادی پیدا کرده بنیه کیلویی ۲۸ ریال رسیده به ۹۰ ریال (صحیح است) پشم کیلویی چهل ریال رسیده به ۱۸۰ ریال وسیله مبادلات یکی بسط صادرات است دیگر اسکناس است این اسکناسها بجهاتی که بعداً عرض خواهم کرد بملت یک مشکلاتی که در قوانین ارزی هست قسمت عمده اسکناس های ما در بازار های عراق و کویت و این قبیل نقاط در جریان است بنا بر این وقتی که بانک ملی ایران احتیاج پیدا میکند که یک مقداری اسکناس برای مبادلات ضروری اضافه کند و صد درصد هم پشتوانه دارد این

را نمی میکنم همه توجه کنند دولت نمی خواهد از پشتوانه اسکناس چیزی کسر بکند (امامی اهری - آقای ارباب راجع فوریت بفرمائید) راجع فوریت است بنا بر این با اینکه صد درصد پشتوانه برایش قائل شده است و موجود کرده است مقداری که فعلاً اضافه احتیاج دارد برای اینکه مشکلاتی در معاملات اقتصادی در جریان امور کشور ایجاد نشود بایستی همان کاری که هیئت نظارت اندوخته اسکناس می کرد و ارزش سلب کردند و بعهده مجلس فرار دادند مجدداً بلافاصله و بلا تأمل آن عمل را و آن وظیفه را مجلس انجام بدهد اینجا یک چیز تازه و مهمی نیست بقیه عرایض را در کلیات عرض خواهم کرد و بنا بر این بعهده بنده بایستی فوریت این را آقایان توجه فرمایند از لحاظ ضرورت مبادلاتی که در جریان است و شب عید است و ضرورت دارد که با وجود پشتوانه صد درصد میزان کسری اسکناس را تأمین کنند و اگر یک روزی دیدند که اضافه دارند بر میگردد بجای خود و اگر باز هم کسر بیاید در صورتی که پشتوانه داشته باشد اضافه کردنش هیچ مانعی ندارد بنا بر این به عهده بنده به فوریت آن باید رأی داد

رئیس - باید رأی گرفته شود وعده برای رأی کافی نیست

دکتر بقائی - آقایانی که کار دارند با وزیر دارائی بیرون هستند آقای وزیر دارائی دارند قبول می دهند قرار می گذارند اینقدر اقتضای شده که وزیر دارائی دارد و کیل جمع میکند وضع را به بیند وزیر که فراس نیست

پیراسته - وزیر بهداری هم می رفت جمع می کرد

دکتر بقائی - توجه میکنی دیگر؟

دکتر مجتهدی - آقای رئیس تنفس بدهید

پیراسته - آقا اسامی آن هائی که بیرون می روند قرائت کنید هر کس مخالف است بیاید رأی ندهد

رئیس - مخالف و موافق فوریت صحبت کردند اعلام رأی میشود

(۴- ختم جلسه بعنوان تنفس)

رئیس - فاصله دقیقه تنفس داده می شود

(یک ربع بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نکرده)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت